

2011

SEBESTYÉN PÉTER ÉPÍTÉSZETI PSZICHOLÓGIA AZ ISKOLATERVEZÉSBEN - TÉZISEK 2011

Sebestyén Péter /

**ÉPÍTÉSZETI
PSZICHOLÓGIA
AZ ISKOLATERVEZÉSBEN
TÉZISEK**

Sebestyén Péter /

**ÉPÍTÉSZETI
PSZICHOLÓGIA
AZ ISKOLATERVEZÉSBEN
TÉZISEK**

| 2011

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
POLLACK MIHÁLY MŰSZAKI KAR
BREUER MARCELL DOKTORI ISKOLA

2011

A KÖRNYEZETPSZICHOLÓGIAI TUDÁS ISMERETÉNEK FONTOSSÁGA

1. TÉZIS

Az építész kell, hogy értse a környezet emberre gyakorolt hatásait, hogy azokat a tervezés során a legegyszerűbb ingerek hatásaitól kiindulva tudja alkalmazni.

Az oktatási épületek tervezése csapatmunka kell hogy legyen, melyben a pszichológus/szociológus/várostervező/építész/pedagógus/politikus is részt vesz. A velük való sikeres kommunikáció fontos része a környezetpszichológia/pszichológia nyelvezetének értése és használata.

2. TÉZIS

A környezetpszichológiai alapismeretek birtokában a tervezők képesek egy felmerült (pl. épülethasználati) problémát részleteiben a térhasználó ember szempontjából az ember alapfolyamatait értve megvizsgálni, erről az egyéb szakemberekkel kommunikálni és velük együtt a felmerült kérdésre egzakt választ adni. Míg ennek hiányában az építész a megérzéseire kénytelen hagyatkozni.

3. TÉZIS

A környezetpszichológusok módszerei ugyanúgy egyedileg alkalmazhatók esetenként akár változóan, mint ahogy az építészek is specifikusan gondolkoznak minden egyes feladatban. Tudásukat jellemzően utóelemzésekből nyerik, ilyen módon ha az építész figyelemmel akar lenni a pszichológusok szavára, akkor naprakésznek kell lennie, az éppen aktuális kutatások eredményeivel. Igazi praktikus használható receptek az élhetőbb épületek milyenségére vonatkozóan nincsenek, annak ellenére sem, hogy a pszichológusok jobban értik az

emberek igényeit, mint az építészek. A két szakma egymás felé nyitásban, folyamatos kommunikációjában keresendő a közös fejlődés iránya.

A TERVEZÉST ALAPVETŐEN BEFOLYÁSOLÓ KÖRNYEZETPSZICHOLÓGIAI TÉNYEZŐK

A nagy teljesítményű iskolák bővíthetőségének fontossága, ütemezés

4. TÉZIS

A nagy teljesítményű iskoláknál fontos szempont az ütemezhetőség, vagy még inkább a tervezett bővíthetőség. Ha egyszer integrációs szempontokból megvalósulhatott egy nagy iskolaépület, annak gazdaságos fenntarthatósága miatt a bővítése is hamar esedékessé válhat. Vagy azért, mert az iskola az újszerűségével felkapottá válik, vagy azért, mert egyszerűen nem volt elég forrás az épület teljes befejezéséhez.

5. TÉZIS

A megvalósítás során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a hosszan elhúzódó, több ütemben történő kivitelezésnek, vagy a be nem fejezett elemeknek, szerkezeteknek kedvezőtlen lélektani hatásai vannak, ha a térhasználókban a kivitelezés miatt elszennvedett kényelmetlenségek folyamatos megélését idézik elő (zaj, por stb.). Emellett az ilyen kvázi építési területek a tartós zűrzavar hatását keltik a térhasználóban

Az iskolai kognitív térkép tervezése

7. TÉZIS

Az épített környezet kognitív jelentésének megéléséhez fontos, hogy a környezet mennyire kiismerhető, vagyis, hogy abban mennyire lehet tájékozódni. A könnyű eligazodás alapvető fontosságú a nagy sűrűségű terekben. Az olyan helyekre, melyek könnyen megjegyezhetők, kiismerhetők, az olvasható környezet fogalmát használjuk. "Az olvasható környezet biztonságérzést és helykötődést alakít ki, a közösséghez való tartozás élményét erősíti" (Lippai, 2010, 17.o.).

A zsúfoltság érzet csökkentése

8. TÉZIS

A külső és belső zsúfoltság érzet csökkentése kiemelten fontos a nagy teljesítményű iskolák esetében, mivel számos negatív pszichés, szociális és viselkedésbeli változást okoz a téri sűrűség.

Maximális udvarméret

9. TÉZIS

Az iskolák esetében a maximális udvarméret kialakítását a tervezett épületnek lehetővé kell tennie. Az épület lábakra állításával, a sportudvar épület tetejére helyezésével, vagy a városi díszter időnkénti iskolai használatával szűkös területeken is el lehet érni a maximális udvarméretet.

Egészséges környezet fontossága

10. TÉZIS

Az iskolaépületekben szigorúan be kell tartani az előírásokat vagy még inkább feljavítva kialakítani a szellőzést, a bevilágítást, a megvilágítást és a szabályozható fűtést, hogy a gyerekek érezzék az egészséges környezet előnyeit.

11. TÉZIS

Az akusztikai tervezés, méretezés a normál tanterem esetében is kiemelt szempont kell, hogy legyen. A terembe bejutó zaj az általános iskolás gyerekek iskolai munkáját gátolja leginkább, mert ők még az anyanyelv elsajátításának fázisában vannak. A megfelelő akusztikai komfort az integratív tervezés módszerével elérhető, melynek egészségvédő hatása van mind a diákok, mind a tanároknak nézve.

12. TÉZIS

A tanulási környezet javítását befektetésként érdemes felfogni, melyből az iskola, mint vállalkozás is profitál. Hiszen a diákok egyéni és csoportos teljesítménye ugyanúgy romlik egy elhanyagolt környezetben, mint egy felnőtt dolgozó csoport munkateljesítménye.

A REFORMPEDAGÓGIA HATÁSA

13. TÉZIS

A legújabb kori különböző reformpedagógiai koncepciók az osztályteremtől - mint „kioktató cellától” - a differenciált feladatok elvégzésére alkalmas, kifelé is nyitott tanulási térig történő fejlődését, majd az attól való eltávolodását kísérletezték végig, élő működő koncepcióépületekben indulva, majd onnan egészen komoly iskola hálózatokig eljutva. A reformpedagógiai indíttatású épületek milyensége szoros összefüggésben van a környezetpszichológiai álláspontokkal, a két terület szakemberei értik egymás gondolatait, törekvéseit, illetve a kutatásokhoz ezek az oktatási épületek valós kiértékelhető területet biztosítanak.

Az oktatási intézmények tervezésekor tanulságos ezen épületek alapos vizsgálata, mert az

építész itt saját nyelvére lefordított kipróbált tereket, térhasználatokat láthat - tanulmányozhat. Ugyanakkor az ilyen jellegű iskolákban használatos nyitott tanulási terek sok pozitív élettani hatásuk ellenére megkérdőjelezhetők, az iskola alapvetően tagolt térként értelmezendő.

14. TÉZIS

A reformpedagógia működő, élő párbeszéde a környezetpszichológiával egy olyan példa, amit az építészeknek is követniük kell, hogy az emberre és a tanulásra közvetlenül visszaható tanulási környezetet tudjanak létrehozni.

A TERVEZÉSI FOLYAMAT MEGOSZTÁSA

Az értekezés több esettanulmány ismertetésével bemutatja, miként lehet a különböző érintett szereplőket bevonni a tervezési folyamatba.

15. TÉZIS

A 8-9 éves diákok már tudnak használható véleményt formálni az őket körülvevő tér, és a mindennapi események számukra kedvezőbbé tételére. A diákok véleményének begyűjtése team munka, melynek résztvevője az építész. A kiértékelések után és a “diákok tervezik az iskolát” jellegével kezdődő projektek után végeredményképp elmondható, hogy nagyon kevés esetben tud megvalósulni a diákok elképzelése.

16. TÉZIS

Általánosságban elmondható, hogy akik részesei voltak a tervezésnek, az épület elindítása után is folyamatosan gondolkoznak azon, mit lehetett volna még jobban megoldani. Ezek a személyek az épület karbantartásában, szépen öregedésében nagyon fontos szerepet játszanak, ezek a lelkes egykori tervezőcsapat tagok önkéntesként olyan energiákat fordítanak az iskolára, ami mind rövid mind hosszú távon is megtérül. Amennyiben nem kérték ki a tanárok véleményét a felújítások előtt, hanem elvárták, hogy alkalmazkodjanak a változásokhoz, összességében nehezítő tényezőként élték meg az új iskolakörnyezetet.

17. TÉZIS

Ha a tervezést végző csapat a megfelelő kommunikáció hiányában nem képes a megfelelő érdekegyeztetésre, a lakosság, az épülethasználók és a politika építést befolyásolni akaró érdek ellentétei képesek negatívan befolyásolni egy-egy projekt kimenetelét. Bizonyos érdekegyeztetések után, vagy azok összeférhetetlensége kapcsán ezek a csatározások el tudják lehetetleníteni egy épület megvalósulását, vagy tudnak olyan kényszermegoldásokat szülni, hogy a megvalósuló épület teljes elszigetelődésre lesz utalva (a lakosság el nem fogadása miatt). A lakosság valódi érdekeire koncentrálni a felmérési módszertan filozófiai problémákat vet fel.

SEBESTYÉN PÉTER / **2011**